

Отже, дана тема дослідження є актуальною, оскільки не тільки серед практичних працівників, але й у наукових колах відбуваються суперечки і дискусії навколо юридичної природи правил застосування поліцейських заходів та заходів забезпечення провадження, наприклад таких як перевірка документів, поверхнева перевірка, адміністративне затримання, доставлення, привід особи правопорушника, огляд та вилучення речей тощо.

Тому такий превентивний захід, як перевірка документів особи є першочерговим, який полягає у визначенні офіційних відомостей, які посвідчують особу або підтверджують її відповідне право на прийняття рішень.

Список використаних джерел:

1. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : [навч. посіб.] / [Білик В. М., Константінов С. Ф., Олефір В. І., та ін.] - К. : Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. - 196 с.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. / Голос України від 06.08.2015 - № 141-142.

3. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20 листоп. 2012 р. / Голос України від 05.12.2012. № 231

*Запотоцький А.П., здобувач наукової
лабораторії з проблем досудового
розслідування Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ СЛІДЧИХ ГРУП У ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

Найбільш вразливими до вчинення злочинів в Україні є сфери державного та недержавного будівництва, на які виділяється найбільші обсяги коштів, що, відповідно, приваблює злочинців [1, с. 32]. Крім того, злочини в даній сфері спричиняють значні збитки економіці держави. Тому досудове

розслідування злочинів у сфері будівництва є важливою складовою захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень в даній сфері.

Під час розслідування злочинів у сфері будівництва може виникнути потреба у створенні слідчої групи (ч. 2 ст. 38, ч. 1, ч. 2 ст. 39 КПК). Метою якої є усебічне, повне та неупереджене розслідування злочину.

Стаття 571 КПК України регламентує створення і діяльність спільних слідчих груп за умови міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні, й підставами для їх створення визначені:

- проведення досудового розслідування обставин кримінальних правопорушень, вчинених на територіях декількох держав;

- порушення інтересів кількох держав (ч.1 ст. 571 КПК України)[2]. Однак за результатами вивчення матеріалів кримінальних проваджень встановлено, що на сьогодні немає досвіду у створенні міжнародних слідчих груп під час розслідування злочинів даної категорії.

Міжнародні слідчі групи створюються у разі наявності інформації про встановлення місцезнаходження майна, на яке може бути накладено арешт, в іншій державі, встановлення зв'язку з транснаціональною злочинністю, тощо[3].

Під час досудового розслідування злочинів у сфері будівництва в Грузії, Румунії, Бельгії, Греції, Франції, Ізраїлі, Італії, Канаді практикується створення слідчих груп та міжнародних слідчих груп у разі необхідності. Слідчі групи є ефективним інструментом для досягнення завдань кримінального провадження. Створення міжгалузевих слідчих груп дозволяє забезпечити швидкий обмін інформацією, прямий доступ до реєстрів. Досудове розслідування злочинів міжгалузевими слідчими групами практикується в Іспанії, Данії, Норвегії, Польщі, Монако, Люксембурзі, Болгарії.

До розслідування злочинів у сфері будівництва залучається поліція, податкова поліція, фахівці, які мають прямий доступ до інформаційних систем, бухгалтери, аудитори,

спеціалісти в банківській сфері[4]. Сьогодні процесуальні, організаційні криміналістичні засади створення і діяльності спільних слідчих груп потребують доопрацювання, розроблення відповідного алгоритму дій співробітників правоохоронних органів, формування з даних питань відомчого нормативно - правового акту, що деталізуватиме законодавчі положення, наприклад, міжвідомчої інструкції[2].

У разі вчинення шахрайства у сфері інвестування будівництва житла чи корупційних злочинів, важливим є встановлення збитків, завданих державі чи особі незаконними діями підозрюваних осіб. Воно стає можливим в результаті вивчення фінансово-господарської документації. Вивчення та аналіз фінансово-господарської документації будівельної компанії забудовника здійснюють бухгалтери, аудитори, інші спеціалісти в даній галузі[5]. Для забезпечення якісного досудового розслідування злочинів у сфері будівництва в Румунії[6], Франції[7], Іспанії[8], Болгарії[9], Норвегії[10], Нідерланди[11] та Польщі[12] фахівців залучають на ранніх стадіях досудового розслідування шляхом створення міжгалузевих слідчих груп[13].

В Україні під час досудового розслідування злочинів у сфері будівництва, здебільшого залучають фахівців для проведення основної маси слідчих (розшукових) дій та вилучення всіх необхідних документів як спеціалістів чи експертів. Учасниками слідчих груп є лише слідчі. *Однак доцільно було б запровадити можливість залучення експертів та спеціалістів з різних галузей не лише для проведення тієї чи іншої експертизи, а для участі в досудовому розслідуванні у складі слідчої групи.* Залучення спеціалістів зі сфери будівництва забезпечило б підвищення якості досудового розслідування, швидке, повне та об'єктивне досудове розслідування, витребування лише необхідних документів, які містять доказову інформацію.

Таким чином, доходимо висновку, що розслідування злочинів у сфері будівництва здійснюється слідчими групами (Польща, Греція, Грузія, Франція, Англія, Іспанія, Румунія,

Норвегія, Хорватія, Ізраїль), міжгалузевими слідчими групами, до яких залучаються спеціалісти з тих галузей, які стосуються вчиненого злочину (Іспанія, Норвегія, Польща, Люксембург) та міжнародними, які створюються у разі, якщо злочини у сфері будівництва пов'язані із транснаціональною злочинністю (Грузія, Франції, Люксембурзі, Норвегії, Хорватії, Іспанії). За результатами вивчення матеріалів кримінальних проваджень щодо розслідування злочинів у сфері будівництва, у складі слідчих груп, ми прийшли до висновку, що в Україні створення міжнародних слідчих груп не практикується. Однак використовується міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Зокрема при розшуку, арешті і конфіскації майна, екстрадиції.

Список використаних джерел:

1. Запотоцький А. П. Криміналістична класифікація злочинів у сфері будівництва / А. П. Запотоцький // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. - № 1(11). - 2016. - С. 32-43.

2. Черноус Ю. М. Спільні слідчі групи: правові та організаційні засади / Ю. М. Черноус // внутрішніх справ. імені Є. О. Дідоренка Вісник Луганського державного університету [Електронний ресурс]. - Режим доступу: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Vlduvs_2013_4_13%20(2).pdf

3. Mr. Konstantin Penchev. High Administrative Court Rule. The Chairman of the Central Electoral Commit - teeth only. Capital. 2009. URL: <http://www.izbori2009.com/index.php?target=news&show=904>.

4. Centre for Retail Research / Global Retail Theft Barometer. 2007. URL: <http://www.globalretailtheftbarometer.com/>.

5. Dubourg R. Organised crime: revenues, economic and social costs, and criminal assets available for seizure / Dubourg, R. Prichard, S. // London: Home Office Online Report. 14.07.2009. [Electronic resource]. - Access mode: <https://www.gov.uk/government/publications/organised-crime-revenues-economic-and-social-costs-and-assets-available-for-seizure>

6. C. Morgenstern, “Pre-trial detention in Europe: Facts and Figures and the need for common minimum standards”, to be published in Trier: Europäische Rechtsakademie (ERA). 2008. [Electronic resource]. - Access mode: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/583113/POL_BRI\(2017\)583113_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/583113/POL_BRI(2017)583113_EN.pdf)
7. The French legal system / Secrétariatgénéral Service des affaires européennes et internationales (SAEI) Département de l’information et de la communication (DICOM) Création : E. Aguilera / Photos : C. Montagné November 2012. [Electronic resource]. - Access mode: http://www.justice.gouv.fr/art_pix/french_legal_system.pdf
8. Standing, A. (2003) Rival Views of Organised Crime, Institute for Security Studies Monograph No 77, February 2003. [Electronic resource]. - Access mode: <http://journals.co.za/content/ismono/2003/77/EJC48731>
9. Opinion of the Prosecutor’s Office of the Republic of Bulgaria on questions posed in the Green Paper. [Electronic resource]. - Access mode: http://ec.europa.eu/justice/newsroom/criminal/opinion/files/110510/bg_-_general_prosecutors_office_en.pdf
10. Julija Bojadjieva World fact book of criminal justice systems Norway / Lee Bygrave //Norwegian Research Centre for Computers and Law. [Electronic resource]. - Access mode: https://www.bj.s.gov/content/pub/pdf/wfbcj_sn.pdf
11. Hirsch Ballin The System of Criminal Investigation in the Netherlands / Hirsch Ballin. Anticipative Criminal Investigation Theory and Counterterrorism Practice in the Netherlands and the United States.2012.[Electronic resource]. - Access mode: <http://www.springer.com/978-90-6704-842-2>.
12. The Practice of pre-trial detention in Poland Research report. Co-funded by the Criminal Justice Programme of the European Commission. Helsinki foundation for human rights. Warsaw. 2015. [Electronic resource]. - Access mode: http://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2016/02/HFHR_PTD_2015_EN.pdf

13. Dreher, A. Corruption and the Shadow Economy: An Empirical Analysis / Dreher, A. Schneider, F. // Institute for the Study of Labour. IZA DP. January 2006. [Electronic resource]. - Access mode: http://www.econ.jku.at/members/Schneider/files/publications/20n/P_C_Corruption_shad_econ_DreherSchneider.pdf

Вавриш А.В., здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

Вивчення зарубіжного досвіду запобігання злочинам проти власності у сфері будівництва свідчить, що світова спільнота прикладає багато зусиль, спрямованих на зменшення рівня злочинності в цілому і злочинів проти власності у сфері будівництва зокрема. Аналіз Стандартів і норм попередження злочинів, розроблених ООН, свідчить, що попередження таких злочинів можливе за рахунок кооперації зусиль держави, правоохоронних органів і громадськості. Основною метою, на яку повинні бути спрямовані зусилля держави, правоохоронних органів та громадськості є створення таких умов, за яких вчинення злочинів у сфері будівництва стане не привабливим для осіб, які його вчиняють через важко доступність до будівельних матеріалів, обладнання, охоронюванність об'єктів будівництва, встановлення обладнання для відеоспостереження, тощо. В цьому напрямку протидії злочинів проти власності може активні учать взяти громадськість шляхом запровадження додаткових заходів, спрямованих на посилення охорони на об'єктах будівництва. Правоохоронні органи можуть, з метою протидії таких злочинів, посилити активність громадян щодо повідомлення про підозрілу активність, інші прояви злочинності, розробити механізми заохочення про вчинення злочину. Ще одним заходом, який можуть вживати правоохоронні органи - це здійснення аналізу стану злочинності